

Etapa națională a olimpiadelor școlare - 2023**Probă scrisă****ISTORIE****Clasa a XII-a**

- **Timpul de lucru este de trei ore.**
- **Ambele subiecte sunt obligatorii.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.**
- **Subiectele se tratează pe foi separate.**

SUBIECTUL I**(40 de puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Deși mișcarea condusă de Tudor Vladimirescu nu a durat mult, obiectivele pe care și-a propus să le atingă își aveau sorgintea în experiența istorică recentă a poporului român. Proclamarea dreptului la autodeterminare întruchipa voința generală de eliberare de sub dominația turcească și fanariotă [...]. În ciuda înăbușirii acestei răscoale, mișcarea pentru independență și curentul reformator politico-economic și-au urmat cursul nestrămutat. [...]”

O altă problemă nerezolvată se referea la rolul Rusiei. Noul țar, Nicolae I (1825-1855), era hotărât să apere cu orice preț interesele Rusiei în Principate; în 1826 el l-a silit pe sultanul turc să semneze Convenția de la Akkerman. Prevederile acesteia reafirmau prerogativele Rusiei ca «putere protectoare» și cereau domnilor, boierilor și Porții să respecte «observațiile» ambadorului rus de la Constantinopol. Guvernul rus părea decis să scoată complet Principatele de sub suzeranitatea otomană, deoarece a solicitat domnilor și boierilor să elaboreze un regulament general, în scopul reorganizării, în plan intern, a administrației politice și a vieții economice. [...]”

În ansamblul lor, Regulamentele Organice au deschis calea unor profunde transformări în Principate. [...] De asemenea, ele au grăbit momentul unirii Moldovei cu Țara Românească, prin crearea, în cele două țări, de instituții politice aproape identice și prin garantarea cetățeniei comune pentru locuitorii lor.“

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Principatele dunărene nu mai puteau fi cărmuite cu elemente care pierduseră complet încrederea Porții; ea a revenit, după 110 ani de regim fanariot, la domnii autohtoni, numind în Moldova pe Ioniță Sandu Sturdza, iar în Țara Românească pe Grigore Ghica. [...] Domnia moldoveană a lui Ioniță Sandu Sturza (1822-1828) a oferit cadrul pentru manifestarea voinței de putere a micii boierimi. Obiectivele ei și-au găsit expresia în proiectul de constituție zisă a «Cărvunarilor» (aluzie la societatea revoluționară secretă italiană a carbonarilor) în care A.D. Xenopol a văzut „cea dintâi manifestare politică a cugetării liberale”, întrucât în textul ei se formula fără echivoc „principiul constituțional: domnia legilor, în înțelesul că autoritatea domnului era limitată și subordonată organismului reprezentativ – Sfatul obștesc [...]”

Victoria protipendadei a fost asigurată și de înțelegerea turco-rusă fixată prin Convenția de la Akkerman (1826). Acordul confirma restabilirea domniilor pământene, stabilea alegerea domnilor de Divan și fixa durata domniei la șapte ani; rolul Rusiei [ca putere protectoare] era consolidat; se prevedea elaborarea unor regulamente generale care să amelioreze situația celor două principate prin reorganizarea sistemului de conducere și administrație.”

(Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

C. „Războiul ruso-turc de la 1828-1829, încheiat prin pacea de la Adrianopol, a avut însemnate urmări pentru țară, așezând relațiile cu Poarta pe baze cu totul noi, întărindu-i autonomia, desființând raialele și monopolul comercial turcesc, scoțându-le practic din sfera de dominație politică și economică a Imperiului. Tratatul prevedea de asemenea reorganizarea neîntârziată a administrației lor interne pe temeiul unor Regulamente Organice [...]”

Din punct de vedere extern, principala schimbare introdusă prin tratatul de la Adrianopol, legiferată apoi de Regulamente, a fost introducerea protectoratului rusesc. Sultanul a rămas suzeranul nominal, dar adevăratul stăpân al Principatelor a devenit țarul. Influența rusă a crescut și mai mult prin introducerea în Regulamente, în ciuda opoziției Adunărilor Obștești, a așa-numitului «articol adițional», care dădea dreptul Petersburgului să se opună oricărei reforme interne dacă o socotea în defavoarea Rusiei.”

(Vlad Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*)

D. „Regulamentele Organice erau chemate să dea viață programului de transformare a structurilor interne în raport cu *spiritul veacului*, de modernizare a societății românești, de creare a condițiilor capabile să accelereze progresul. Aceste cerințe, expresie a programului Revoluției din 1821, fuseseră incluse, într-o manieră *sui generis*, în cuprinsul Tratatului de la Adrianopol [...]. Menținerea și extinderea regimului de privilegii, favorizarea influenței politice și a amestecului în afacerile interne ale puterii protectoare [Rusia] au făcut inoperantă, practic, aplicarea numeroaselor dispoziții care favorizau progresul, funcționarea mecanismelor chemate să-l instituie și să-l promoveze. Această contradicție fundamentală – prezentă în întreaga epocă ce a precedat Revoluția de la 1848 – își va găsi expresie într-o continuă luptă între nou și vechi [...]”.

(*Istoria Românilor*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un eveniment din sursa **D**, desfășurat în deceniul trei al secolului al XIX-lea, menționând două caracteristici ale acestuia, selectate din sursa **A**. **5 puncte**
2. Prezentați rolul proiectelor politice din primele trei decenii al secolului al XIX-lea pentru evoluția spațiului românesc, utilizând și două informații din sursa **B**. **7 puncte**
3. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **C**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*) **3 puncte**
4. Formulați, pe baza celor patru surse date un punct de vedere referitor la raporturile dintre Principatele Române și o mare putere, susținându-l cu câte o informație selectată din fiecare sursă. **7 puncte**
5. Prezentați un fapt istoric din sursa **A** și unul din cadrul evenimentului precizat în sursa **D**, desfășurate în deceniile cinci-șase ale secolului al XIX-lea, stabilind o asemănare între aceste fapte. **12 puncte**
6. Argumentați, prin două fapte istorice, unul din plan intern și unul din cadrul relațiilor internaționale, un punct de vedere referitor la evoluția statului român în ultimele patru decenii ale secolului al XIX-lea. **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(50 de puncte)

Elaborați, în aproximativ cinci pagini, un eseu despre **evoluția spațiului românesc în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea**, având în vedere:

- prezentarea a două asemănări între acțiunile desfășurate în spațiul sud-carpatic și cele din spațiul est-carpatic în secolul al XIV-lea;
- prezentarea unei constante în desfășurarea acțiunilor militare la care participă românii din spațiul intracarpatic în prima jumătate a secolului al XV-lea;
- prezentarea unei constante în desfășurarea faptelor istorice din domeniul diplomatic referitoare la spațiul românesc din a doua jumătate a secolului al XVI-lea;
- prezentarea a două acțiuni desfășurate de români în primele două decenii ale secolului al XVIII-lea și menționarea unei asemănări între acestea;
- argumentarea, prin două fapte istorice, a unui punct de vedere referitor la o instituție centrală din spațiul românesc, în perioada 1721-1800.

Notă!

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, argumentarea unui punct de vedere (prezentarea faptelor istorice relevante și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.